

$$M = P + (5 \times E) + (3 \times H)$$

Osman Elbek

Mutluluğun sırrını çözdüğünü iddia eden bu "bilimsel" formül çok sorunlu değil mi? Örneğin ne demek "yaşama bakış açısı" ve "yaşama uyum"? Bu iki kavram arasında uzlaşmaz çelişki yok mu? Ya da "sağlık", "direnc", "dayanıklılık" ile "hırs" arasında, ya da "mali denge" ile "dostluk" arasında...

M...

İnsanlık tarihinin peşinden koştuğu ölkü. Ona ulaşmak için pek çok yol tanımlanmış bugüne kadar. İnternet ortamında pek çok site M'nin formülünü muştuluyor bizlere. Yazının başlığını oluşturan "bilimsel" formülü dikkate alırsak mutluluk (M); "kişilik" değeri (P) ile "varlık" değerinin (E) 5 katı ve "üst değerler" in (H) 3 katının toplamına eşit. Söz konusu formül yaşama bakış açısı, direnc, dayanıklılık ve yaşama uyum sağlayabilme gibi kavramları "kişilik"; sağlık, mali denge, dostluk gibi kavramları "varlık"; kendine güven, beklentiler, hırs, mizah duygusunu ise "üst değerler" i oluşturan kavramlar olarak tanımlıyor.¹

Mutluluğun sırrını çözdüğünü iddia eden bu "bilimsel" formül çok sorunlu değil mi? Örneğin ne demek "yaşama bakış açısı" ve "yaşama uyum"? Bu iki kavram arasında uzlaşmaz çelişki yok mu? Ya da "sağlık", "direnc", "dayanıklılık" ile "hırs" arasında, ya da "mali denge" ile "dostluk" arasında...

Yaşama özgür, demokratik ve sınıfsız perspektiften bakan bir insan nasıl olur da bugün adımı küreselleşme denen "modern kölelik" düzenine "uyum" sağlayabilir? Bugünün metalaşan dünyasına "uyum" sağlayan ve "mutlu" olan bir insan, mutluluğu hiç tatmış mıdır aslında? Mutluluğu tadabilmek için bir kez olsun zincirlerinden kurtulmaya çaba harcamış mıdır? Çabanın/emeğın ortadığı yerde mutluluk yeşerir mi?

Tüketim kültürünün tetiklediği hırs tufanına

¹<http://www.bianet.org/2003/01/13/15812.htm> (Erişim tarihi: 29 Mayıs 2005).

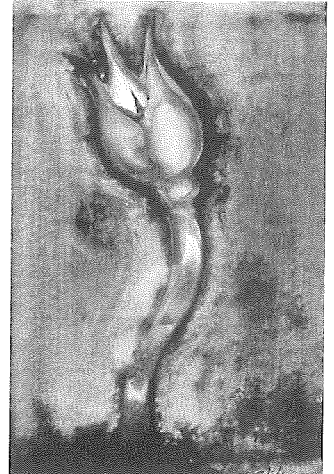
kendisini kaptıran küresel bir hırsız milyonlarca dolar "mal" varlığına rağmen "var" olabilir mi? "Varlığı" insanlık tarihinin onur ve erdem sayfasında yer alabilir mi? "Var" olmayan canlı mutlu olabilir mi?

"Direnc" ve "dayanıklı"lığı nedeniyle işkence tezgâhlarında sağlığını, idam sehparlarında yaşamını yitiren bir insanın "sağlıksız"lığı ve "yok" olması, ona ve insanlığa mutsuzluğu getirir mi? Böylesi bir insanın "var"lığı yok edilebilir mi? "Sağlık"lı ve tuzu kuru yaşamak prangasını boynundan hiç çıkarmamış bir insan "var" olabilir mi, Victor Jara'nın gitarının sesini, Che'nin dizelerini duyabilir mi?

Ve bunların tersi de mutsuzluk değil mi?

Birbirleriyle bu kadar çelişkileri olan, eşyanın tabiatı gereği karşı kutuplarda yer alan kavramlar nasıl oluyor da bir arada mutluluğu üretiyorlar? Yoksa mutluluk çelişkilerden mi filizleniyor? Çelişkiler ortadan kalkınca

"Sağlık"lı ve tuzu kuru yaşamak prangasını boynundan hiç çıkarmamış bir insan "var" olabilir mi, Victor Jara'nın gitarının sesini, Che'nin dizelerini duyabilir mi?

$$M = P + (5xE) + (3xH)$$

mutluluk da mı yok oluyor? İnsanlar ütopyalarını düşlerken, imgelerken duydukları hazzı o ütopyayı yaşarken hissedemeyecekler mi? O güzel dünyadan uzak düşmek bize bugün mutsuzluk verirken ve her birimiz mutlu olacağımız ütopyaya kavuşabilmek için bugün delice çırpınırken, ona ulaşmak için kendimizi yaralarken yarın ona kavuştuğumuzda final kara ve kocaman bir mutsuzluk mu olacak? Ne hazin bir insanlık trajedisidir...

“Modern” homo sapiens'ten herhangi birisi bugün kendisini dünyanın en mutlu insanı saysa da; paranın, gücün ve iktidarın zirvesine bayrağını dikmiş olsa da; yaşadığı ülkenin demokratik göstergeleri ne denli “yüksek” olsa da “çekip gitmek” fikrinin cazibesinden yakasını kurtaramıyor.

Her şeyi aramızda bırakıp “çekip gitmek” istiyoruz. Teknolojinin bize sunduğu bir dolu olanağı göz ardı edip kimsenin uğramadığı bir köye, okyanusta bilinmeyen bir adaya kaçmayı arzuluyoruz. Özgürlüğün, demokrasinin, refahın ve zenginliğin küreselleştiği iddia edilen bu dünyada tüm bu “nimet”lerden kaçmak isteği neden hâlâ cazip?

Her birimiz yüzlerce kez her şeyi aramızda bırakıp “çekip gitmek” istiyoruz. Teknolojinin bize sunduğu bir dolu olanağı göz ardı edip kimsenin uğramadığı bir köye, okyanusta bilinmeyen bir adaya kaçmayı arzuluyoruz. Özgürlüğün, demokrasinin, refahın ve zenginliğin küreselleştiği iddia edilen bu dünyada tüm bu “nimet”lerden kaçmak isteği neden hâlâ cazip?

Evrimin ulaştığı basamakta kompleks yaşayan bir canlı olduğunu bilen “insan”, tüm bu karmaşık yapısının getirdiği “var olma” ve “ben” olarak yaşama sorusunun temel gerekçeleri

hakkında kendisine yönelttiği sorulara bulduğu yanıtlar var olan hayatın “gerçek”leri ile uyuşmadığı oranda “gerçek”likten kaçmak istiyor. Bir yalana, hayale, düşe sarılmak istiyor. “Gerçek” dünyada kendisini mutluluk oyunu ile oyalamaya çalışsa da başaramıyor. O hayal dünyasının mutluluğuna sığınmak, insan olarak yeniden var olabilmek ve sonsuza kadar yaşamak istiyor. Ancak bu istek mümkün mü?

Ve ben...

Bu trajedi oyununun ilk perdesinde yaşamaya çalışan bir insan olarak duyuyorum, görüyorum, biliyorum; “*kan sızıyor bir halkın dinmeyen uğultusundan*”²

Üçüncü bin yılın “uygar” dünyasında demokratikleşmeye çabalayan bir ülkenin sınırları içerisine hapsolmuşum. Soluğum, bilincim, yüreğim ve aklım fersah fersah geniş ama ya varlığım?

Varlığım hapsolmuş. Hapsolmuş “uygar” dünyanın çizgilerine, sınırlarına; hapsolmuş ayağımdaki prangalara; hapsolmuş kendine.

Karıyorum gözlerimi; karşımda 1930 model bir mülkî amir saldırıyor bir şiire, emrine göre hizaya geçmeyen, esas duruşu reddeden insana; karşımda gözleri bağlı adalet dağıtan kadın hüküm veriyor Genelkurmay imzalı metin ışığında; karşımda saçları zorla kesilmiş ölmeyi ve öldürmeyi reddeden Ahmet'i seven Mehmet; karşımda esnafı, öğrencisi, işçisi, yaşlısı tek vücut olan Seydişehir insanına, 8 Mart'ta göğün yarısını talep eden kadınlara yönelen şiddet; karşımda acıların ve sevinçlerin başkenti Anadolu'da yaşanmış onlarca acıdan birisini dile getirmek isteyenlere yönelen inanılmaz saldırılar; karşımda F tipi sürecinde yaşanan yüz on dokuzuncu utancın duyarlı gazetelerde dahi beş satır haber oluşu...

Açıyorum gözlerimi; dinginlik ve karşımda sen.

Uzaktan, hissettirmeden bakıyorum sana. Ayarı bozulan bu dünyada bozulmamış tek göstergesin aşk. Yol çiziyorsun bana ve hepimize. Saatlerce seyrediyorum seni, yıkıyorum ruhumu berrak sularında. Konuşuyorum tanıklığında. Çözüyorum bilmeceyi aklının ışığında. Eğiliyorsun, çağlıyorsun, suyun kaynağına göz atıyorum utana sıkıla. Yediveren gül goncası memelerin artık gözlerimin önünde, yüreğim kıpır kıpır. Uzanıyorum sana, var oluyorsun, dokunuyorum çocuksu eline, memene, kalçana.. Ateş sarıyor bedenimi, soluğum tıkanıyor, içimde hissediyorum beyaz bir güvercinin kanat çırpışını ve göğeriyorum yeni baştan. Yeni baştan seninle; mülksüz, yüzüstü, isimsiz... karanlıkta kara bir nokta olarak, yoklukta yok olarak...

Mutluluk dedikleri bu mu acaba?

...kadınlara yönelen şiddet; karşımda acıların ve sevinçlerin başkenti Anadolu'da yaşanmış onlarca acıdan birisini dile getirmek isteyenlere yönelen inanılmaz saldırılar; karşımda F tipi sürecinde yaşanan yüz on dokuzuncu utancın duyarlı gazetelerde dahi beş satır haber oluşu...

² Sunak, Turgut Uyar, Büyük Sanat, Yapı Kredi Yayınları, Mayıs 2002.